

Wijziging Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid

Hierbij informeer ik u over een wijziging van het Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid. De wijziging houdt in dat een tweetal (deels) nieuwe categorieën aan het besluit wordt toegevoegd. Het betreft deelnemers aan het programma in de extramurale fase van de maatregel tot plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders als bedoeld in artikel 38m, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht (ISD) en personen die in het kader van artikel 43, derde lid, van de Penitentiaire Beginselenwet (Pb) buiten de inrichting worden geplaatst. Door de wijziging van het Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid wordt voor deze groepen een uitzondering gemaakt op onder andere de uitsluitingsgrond van artikel 13, eerste lid, onderdeel a van de WWB¹. Daardoor kunnen deze groepen in het vervolg ook een beroep doen op een bijstandsuitkering, dan wel op heropening van een eventueel voorheen bestaand recht op een socialeverzekeringsuitkering. De voornoemde wijziging van het Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid is gepubliceerd in het Staatsblad d.d.2006 nr 394 en gaat in per 6 september 2006 (zie bijlage).

ISD

De ISD is een nieuwe strafrechtelijke maatregel, waarmee het mogelijk wordt veelplegers voor de duur van maximaal twee jaar de vrijheid te ontnemen. Per 1 april 2001 is de Strafrechtelijke Opvang Verslaafden (SOV) in werking getreden. De SOV is opgegaan in de ISD. Gedetineerden die in de extramurale fase van de SOV verblijven, komen reeds in aanmerking voor een uitkering.

Bij de nieuwe strafrechtelijke maatregel is er sprake van 'ISD capaciteitsplaatsen basis' (plaatsing in een regulier basisregiem) en van 'ISD capaciteitsplaatsen met een traject'.

Bij ISD capaciteitsplaatsen basis staat opsluiting in een penitentiaire inrichting centraal. Het doel ervan is primair gericht op het buiten de maatschappij houden van de veelpleger. Niettemin krijgt elke geplaatste gedetineerde in het basisregiem een vorm van begeleiding aangeboden, die bijdraagt aan een zinvolle dagbesteding met het oog op terugkeer in de maatschappij. De gehele tenuitvoerlegging van de maatregel vindt binnen de inrichting plaats. Voor deze categorie bestaat er dan ook geen recht op een uitkering op grond van de WWB².

De ISD capaciteitsplaatsen met een traject starten evenals in het basisregiem met een verblijf binnen de inrichting. Gedurende deze periode bestaat er geen recht op een uitkering. Indien er duidelijke aanknopingspunten zijn voor gedragsverandering en de reële kans op recidivevermindering aanwezig is, is het mogelijk onder specifieke voorwaarden en intensief toezicht van de reclassering de gedetineerde over te plaatsen naar een voorziening buiten de inrichting. Het verblijf buiten de penitentiaire inrichting kan bijvoorbeeld in de vorm van begeleid wonen zijn, een verslavingskliniek of andere ambulante voorzieningen. Tijdens deze extramurale fase wordt een traject gevolgd met op het individu gerichte activiteiten: scholing, arbeidstoeleiding, beheer van financiën, zelfstandig wonen, sociale omgang. Indien een gedetineerde zich niet houdt aan de verplichtingen van de gedragsbeïnvloedende programma's wordt hij teruggeplaatst in het basisregiem.

¹ Eenzelfde uitzondering op de uitsluitingsgrond wordt ook gemaakt voor de IOAW, IOAZ, WW, Wwik, ZW, WAO, WIA, WAZ, Wajong, en de ANW.

² Er bestaat eveneens geen recht op uitkering op grond van de in de voetnoot 1 genoemde sociale verzekeringswetten.

Het is deze categorie gedetineerden op wie de wijziging van het Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid van toepassing is en voor wie recht bestaat op een uitkering op grond van de WWB³.

Tijdens de extramurale fase kunnen deze gedetineerden voldoen aan de verplichtingen die verbonden zijn aan het verkrijgen en het behouden van een uitkering, zoals de arbeidsverplichting, de verplichting beschikbaar te zijn voor werk en de verplichting voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling te accepteren. Het is mogelijk en toegestaan te werken. Hiermee kunnen de gedetineerden in deze fase in dezelfde mate aan de verplichtingen voldoen als andere uitkeringsgerechtigden.

Artikel 43, derde lid, Penitentiaire Beginselenwet

Om de reïntegratie van gedetineerden beter te laten verlopen, is tijdens hun detentie een geleidelijke overgang naar de samenleving wenselijk. Eén van de instrumenten voor meer maatwerk bij de reïntegratie van gedetineerden is de plaatsing in het kader van artikel 43, derde lid, van de Pb. Artikel 43, derde lid, geeft de directeur van penitentiaire inrichtingen de bevoegdheid om gedetineerden, indien dat in het belang van hun sociale verzorging en/of hulpverlening noodzakelijk is, over te brengen naar de daartoe bestemde instelling. Deze plaatsing kan er bijvoorbeeld uit bestaan dat gedetineerden weer thuis gaan wonen met reclasseringstoezicht, een verplicht dagprogramma (bijvoorbeeld werken) krijgen voorschreven of in het kader van andere voorwaarden buiten de inrichting worden geplaatst. Er is dan sprake van extramurale tenuitvoerlegging. Momenteel wordt dit artikel vooral gebruikt bij overbrenging naar een verslavingskliniek.

De uitbreiding van het Besluit extramurale vrijheidsbeneming met plaatsingen ingevolge artikel 43, derde lid, is er vooral op gericht om gedetineerden in particuliere opvanghuizen onder te brengen. Het betreft hier onder meer de stichtingen Door, Exodus, Moria, Ontmoeting en het Leger des Heils. De stichtingen begeleiden deze (ex)gedetineerden in verschillende fasen toe naar zelfstandig wonen en werken.

Het voordeel van deze modaliteit ligt in het feit dat de plaatsing in extramurale reïntegratietrajecten eerder kan plaats vinden dan nu in het kader van een penitentiair programma en daarom de voorbereiding op die terugkeer langer in een verplichtend kader kan plaatsvinden. Voorwaarde is wel dat sprake is van een 24-uurs begeleiding en toezicht. Terugplaatsing in detentie is de sanctie bij overtreden van de regels van het reïntegratieprogramma.

De gedetineerden ten aanzien van wie toepassing is gegeven aan artikel 43, derde lid, Pb kunnen voldoen aan de verplichtingen die verbonden zijn aan verlening van een uitkering, zoals de arbeidsverplichting, de verplichting beschikbaar te zijn voor werk en de verplichting voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling te accepteren. Hiermee kunnen zij in deze fase in dezelfde mate aan de verplichtingen voldoen als andere uitkeringsgerechtigden. Het is tijdens een plaatsing in het kader van artikel 43, derde lid, Pb mogelijk en toegestaan te werken.

Het macrobudget WWB zal vanaf 2008 structureel met €2,76 miljoen op jaarbasis worden verhoogd. Voor de jaren 2006 en 2007 geldt een groei van respectievelijk €1,8 en €2,28 miljoen.

³ Voor deze categorie gedetineerden bestaat eveneens recht op een uitkering op grond van de in de voetnoot 1 genoemde sociale verzekeringswetten.

De gemeente kan bij de aanvraag om bijstand verzoeken om een afschrift van de selectiebeslissing waarin staat per wanneer en op welke basis de gedetineerde is geplaatst in de extramurale fase ISD danwel buiten de inrichting is geplaatst in het kader van artikel 43, derde lid, Pb. De selectiefunctionaris van de Dienst Justitiele Inrichtingen van het Ministerie van Justitie maakt de selectiebeslissing op basis van het advies van de directeur van de penitentiaire inrichting. De selectiebeslissing is ondertekend door de gedetineerde en de selectiefunctionaris op briefpapier met het Justitielogo. Daarnaast zal de medewerker maatschappelijk dienstverlening van de penitentiaire inrichting de gedetineerde bij de voorbereiding van de aanvraag van een uitkering begeleiden.

(september 2006)



394

Besluit van 16 augustus 2006, tot wijziging van het Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid in verband met de openstelling van het recht op een socialezekerheidsuitkering voor personen die deelnemen aan een programma in het kader van de maatregel, bedoeld in artikel 38m van het Wetboek van Strafrecht, alsmede voor personen ten aanzien van wie toepassing is gegeven aan artikel 43, derde lid, van de Penitentiaire beginselenwet

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op voordracht van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van 7 juli 2006, nr. W&B/URP/06/55296;

Gelet op artikelen 19b, vierde lid, van de Ziektewet, 19a, vijfde lid, en 47b, vierde lid, van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, 44, eerste lid, onderdeel b, van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, 7b, vijfde lid, en 21b, vierde lid, van de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, 6b, vijfde lid, en 20a, vierde lid, van de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten, 19, zevende lid, van de Werkloosheidswet, 32c, derde lid, van de Algemene nabestaandenwet, 13, derde lid, van de Wet werk en bijstand, 6, vierde lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, 6, zesde lid, van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, en 10, derde lid, van de Wet werk en inkomen kunstenaars;

De Raad van State gehoord (advies van 20 juli 2006, nr. W12.06.0294/IV);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, uitgebracht mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van 9 augustus 2006, nr. W&B/URP/06/63765;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Artikel 1 van het Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel e komt te luiden:
 - e. deelnemen aan het extramurale gedeelte van een programma in het kader van de maatregel tot plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders, bedoeld in artikel 38m, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht;
2. Er wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
 - f. in verband met noodzakelijke sociale verzorging en hulpverlening op grond van artikel 43, derde lid, van de Penitentiaire beginselenwet zijn overgebracht naar een daartoe bestemde plaats.

ARTIKEL II

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 16 augustus 2006

Beatrix

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
H. A. L. van Hoof

Uitgegeven de *vijfde* september 2006

De Minister van Justitie,
J. P. H. Donner

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van artikel 25a, vijfde lid j° vierde lid, onder b van de Wet op de Raad van State, omdat het uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat.

NOTA VAN TOELICHTING

Toelichting

Degenen aan wie rechtens hun vrijheid is ontnomen, komen niet in aanmerking voor een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), de Wet werk en inkomen kunstenaars (WIK), de Werkloosheidswet (WW), de Ziektewet (ZW), de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wet WIA), de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ), de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (WAJONG) en de Algemene nabestaandenwet (ANW). In deze wetten is daartoe een uitsluitinggrond opgenomen.

Het Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid voorziet in een uitzondering op deze uitsluiting voor bepaalde categorieën personen waarbij de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel plaatsvindt buiten een penitentiaire inrichting, een inrichting voor verpleging van ter beschikking gestelde of de justitiële jeugdinstelling, bedoeld in artikel 1, onderdeel b, van de Beginselenwet justitiële jeugdinstelling.

Deelnemers aan het programma in de extramurale fase van de maatregel tot plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders als bedoeld in artikel 38m van het Wetboek van Strafrecht (ISD) en personen die in het kader van artikel 43, derde lid, van de Penitentiaire Beginselenwet (Pb) buiten de inrichting worden geplaatst, kunnen – zo vloeit uit onderhavige wijziging voort – in het vervolg ook een beroep doen op een bijstandsuitkering, dan wel op heropening van een eventueel voorheen bestaand recht op een socialeverzekeringssuitkering.

ISD

De ISD is een nieuwe strafrechtelijke maatregel, waarmee het mogelijk wordt veelplegers voor de duur van maximaal twee jaar de vrijheid te ontnemen. Per 1 april 2001 is de Strafrechtelijke Opvang Verslaafden (SOV) in werking getreden. De SOV is opgegaan in de ISD. Gedetineerden die in de extramurale fase van de SOV verblijven, komen reeds in aanmerking voor een uitkering.

Bij de nieuwe strafrechtelijke maatregel is er sprake van «ISD capaciteitsplaatsen basis» (plaatsing in een regulier basisregiem) en van «ISD capaciteitsplaatsen met een traject».

Bij ISD capaciteitsplaatsen basis staat opsluiting in een penitentiaire inrichting centraal. Het doel ervan is primair gericht op het buiten de maatschappij houden van de veelpleger. Niettemin krijgt elke geplaatste gedetineerde in het basisregiem een vorm van begeleiding aangeboden, die bijdraagt aan een zinvolle dagbesteding met het oog op terugkeer in de maatschappij. De gehele tenuitvoerlegging van de maatregel vindt binnen de inrichting plaats. Voor deze categorie bestaat er dan ook geen recht op een uitkering op grond van de WWB, noch op grond van voornoemde sociale verzekeringswetten.

De ISD capaciteitsplaatsen met een traject starten evenals in het basisregiem met een verblijf binnen de inrichting. Gedurende deze periode bestaat er geen recht op een uitkering.

Indien er duidelijke aanknopingspunten zijn voor gedragsverandering en de reële kans op recidivevermindering aanwezig is, is het mogelijk onder specifieke voorwaarden en intensief toezicht van de reclassering de gedetineerde over te plaatsen naar een voorziening buiten de inrichting.

Het verblijf buiten de penitentiaire inrichting kan bijvoorbeeld in de vorm van begeleid wonen zijn, een verslavingskliniek of andere ambulante voorzieningen. Tijdens deze extramurale fase wordt een traject gevolgd met op het individu gerichte activiteiten: scholing, arbeidstoeleiding, beheer van financiën, zelfstandig wonen, sociale omgang. Indien een gedetineerde zich niet houdt aan de verplichtingen van de gedragsbeïnvloedende programma's wordt hij teruggeplaatst in het basisregime.

Tijdens de extramurale fase kunnen gedetineerden voldoen aan de verplichtingen die verbonden zijn aan het verkrijgen en het behouden van een uitkering, zoals de arbeidsverplichting, de verplichting beschikbaar te zijn voor werk en de verplichting voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling te accepteren. Het is mogelijk en toegestaan te werken. Hiermee kunnen de gedetineerden in deze fase in dezelfde mate aan de verplichtingen voldoen als andere uitkeringsgerechtigden.

Het is deze categorie gedetineerden op wie dit besluit van toepassing is. In de extramurale fase verkeren zij in soortgelijke omstandigheden als deelnemers aan een penitentiaal programma of aan de SOV, op wie het Besluit extramurale vrijheidsbeneming en sociale zekerheid al van toepassing was.

Artikel 43, derde lid, Penitentiaire Beginselenwet

Om de reïntegratie van gedetineerden beter te laten verlopen, is tijdens hun detentie een geleidelijke overgang naar de samenleving wenselijk. Eén van de instrumenten voor meer maatwerk bij de reïntegratie van gedetineerden is de plaatsing in het kader van artikel 43, derde lid, van de Pb. Artikel 43, derde lid, geeft de directeur van penitentiaire inrichtingen de bevoegdheid om gedetineerden, indien dat in het belang van hun sociale verzorging en/of hulpverlening noodzakelijk is, over te brengen naar de daartoe bestemde instelling. Deze plaatsing kan er bijvoorbeeld uit bestaan dat gedetineerden weer thuis gaan wonen met reclasseringstoezicht, een verplicht dagprogramma (bijvoorbeeld werken) krijgen voorschreven of in het kader van andere voorwaarden buiten de inrichting worden geplaatst. Er is dan sprake van extramurale tenuitvoerlegging. Momenteel wordt dit artikel vooral gebruikt bij overbrenging naar een verslavingskliniek.

De uitbreiding van het Besluit extramurale vrijheidsbeneming met plaatsingen ingevolge artikel 43, derde lid, is er vooral op gericht om gedetineerden in particuliere opvanghuizen onder te brengen. Het betreft hier onder meer de stichtingen Door, Exodus, Moria, Ontmoeting en het Leger des Heils. De stichtingen begeleiden deze (ex)gedetineerden in verschillende fasen toe naar zelfstandig wonen en werken.

Het voordeel van deze modaliteit ligt in het feit dat de plaatsing in extramurale reïntegratietrajecten eerder kan plaats vinden dan nu in het kader van een penitentiaal programma en daarom de voorbereiding op die terugkeer langer in een verplichtend kader kan plaatsvinden. Voorwaarde is wel dat sprake is van een 24-uurs begeleiding en toezicht. Terugplaatsing in detentie is de sanctie bij overtreden van de regels van het reïntegratieprogramma.

De gedetineerden ten aanzien van wie toepassing is gegeven aan artikel 43, derde lid, Pb kunnen voldoen aan de verplichtingen die verbonden zijn aan verlening van een uitkering, zoals de arbeidsverplichting, de verplichting beschikbaar te zijn voor werk en de verplichting voorzieningen gericht op arbeidsinschakeling te accepteren. Hiermee kunnen zij in deze fase in dezelfde mate aan de verplichtingen voldoen als andere uitkeringsgerechtigden. Het is tijdens een plaatsing in het kader van artikel 43, derde lid, Pb mogelijk en toegestaan te werken.

Financiering

Naar schatting zal het volume vanaf 2008 gemiddeld structureel met 230 uitkeringen op jaarbasis stijgen. De additionele uitkeringslasten voor de WWB die voortvloeien uit deze beleidswijziging worden vanaf 2008 geraamd op € 2,76 miljoen op jaarbasis.

Het macrobudget zal vanaf 2008 structureel met dit bedrag worden verhoogd. Voor de jaren 2006 en 2007 geldt een ingroei van respectievelijk € 1,8 en € 2,28 miljoen. De middelen die het ministerie van Financien hiervoor aan Justitie beschikbaar heeft gesteld, zijn bij eerste suppletore begroting 2006 overgeheveld naar het ministerie van SZW.

Geraamde aantallen

	2006	2007	2008
ISD extramuraal	120	130	140
43.3	90	90	90

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
A. J. de Geus

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
H. A. L. van Hoof